

СХВАЛЕНО

Вченою радою КНЗ КОР
«Київський обласний інститут
післядипломної освіти
педагогічних кадрів»
(протокол від 23.04.2024 р. №4)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор КНЗ КОР «Київський
обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних кадрів»

Віра РОГОВА
Наказ від «24» квітня 2024 р. № 70

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ВЧИТЕЛІВ (ВИКЛАДАЧІВ) ПРЕДМЕТІВ
МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ
(ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА)**

Біла Церква – 2024

Пояснювальна записка

Освітня програма розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.10.2022 року № 904 та відповідно до професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 № 2736-20 «Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)». Освітня програма також враховує основні положення Закону України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898, Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 (із змінами), щодо виконання заходів державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», постанови Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність учителя та з урахуванням європейського вектора розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів, відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти.

Сучасний вчитель зарубіжної літератури закладу освіти має бути готовим до роботи за державними освітніми стандартами в контексті реформування системи освіти, у тому числі виконання заходів щодо реалізації євроінтеграційних процесів у галузі освіти, інклюзивного підходу, посилення ролі цифрових технологій в організації освітнього процесу та активного використання технологій дистанційного навчання.

Мета освітньої програми: професійний розвиток учителя (викладача) зарубіжної літератури відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей учителів зарубіжної літератури закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО), необхідних для організації навчання, виховання та розвитку учнів відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р., та на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898.

Основні завдання:

- забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей учителів (викладачів) зарубіжної літератури закладів загальної середньої освіти;
- поглибити й розширити знання вчителів (викладачів) зарубіжної літератури закладів загальної середньої освіти з теорії і практики навчання, що забезпечуватиме якісні зміни в організації освітнього процесу та створити передумову для інноваційних перетворень у сучасній шкільній системі;
- активізувати розвиток значущих професійних якостей учителів (викладачів) зарубіжної літератури закладів загальної середньої освіти;
- удосконалити вміння вчителів (викладачів) зарубіжної літератури ЗЗСО відповідно до основних напрямів державної політики, її європейського вектора розвитку;
- поглибити й розширити теоретичні знання із фахових і психолого-педагогічних дисциплін.

Вивчення деяких питань модулів, окремих тем, послідовність вивчення, загальна кількість годин на вивчення тем можуть бути зміненими, окремі питання тем програми

можуть бути перенесені в інші теми в залежності від загальної концепції робочої програми навчання.

Очікувані результати навчання можуть різнитися залежно від кваліфікаційної категорії та педагогічного досвіду слухачів.

Теоретична складова освітньої програми може бути реалізованою через лекції / відеолекції / вебінари / відеоконференції тощо. Практична складова – через практикуми / навчальні тренінги / семінари / майстер-класи тощо.

Навчальні заняття в синхронному режимі при дистанційній формі навчання проводяться з використанням спеціального програмного забезпечення для проведення вебконференцій з обов'язковою участю слухачів. Інші види занять в асинхронному режимі проводяться в різних форматах.

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу:

- **для очного навчання:** мультимедійний проектор; ноутбук, фліпчарт, персональні комп'ютери, навчальні матеріали, інтерактивна дошка, сучасне програмне забезпечення, спеціалізоване програмне забезпечення для інтерактивної дошки; швидкісний інтернетканал для використання під час занять відповідних онлайнресурсів;
- **для дистанційного навчання:** комп'ютерна техніка (комп'ютер або ноутбук, вебкамера, мікрофон), доступ до швидкісного інтернету, дистанційна платформа КНЗ КОР «КОПОПК», програмне забезпечення для проведення відеоконференцій.

Загальні очікувані результати охоплюють:

Знання й розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку освіти загалом;
- нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері базової середньої освіти;
- сутності Концепції Нової української школи;
- сутності основних ідей, принципів побудови Державного стандарту повної загальної середньої освіти;
- структури та змісту типової освітньої програми та освітньої програми закладу освіти, типового навчального плану та робочого навчального плану, модельної навчальної програми та навчальної програми мовно-літературної освітньої галузі;
- планування освітньої діяльності в закладі загальної середньої освіти;
- академічної свободи вчителя зарубіжної літератури в організації освітнього процесу.

Уміння:

- організовувати освітній процес відповідно до вимог законодавства;
- визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням вимог державного стандарту базової середньої освіти, типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (освітніх програм, укладених науковими установами, іншими суб'єктами освітньої діяльності, що затверджені у відповідному порядку), модельних навчальних програм мовно-літературної освітньої галузі, попередніх результатів навчання учнів, їхніх освітніх потреб;
- формувати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей;
- використовувати модельну навчальну програму мовно-літературної освітньої галузі для розроблення навчальної програми;
- ефективно взаємодіяти й працювати в команді.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- гуманістична спрямованість освітнього процесу;
- дитиноцентризм, цінність особистості;
- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;
- професійна мобільність та гнучкість;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- відданість ідеї щодо значущої участі в освітньому процесі всіх учнів;

- утвердження національно-патріотичних та демократичних цінностей (патріотизм, готовність стати на захист України, відповідальність за долю держави, повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність).

1.	Розробник освітньої програми	Кабан Лариса Василівна, старший викладач кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»					
2.	Найменування освітньої програми	Освітня програма підвищення кваліфікації вчителів (викладачів) предметів мовно-літературної освітньої галузі (зарубіжна літератури)					
3.	Мета програми	Формування, розвиток професійних компетентностей					
4.	Цільова аудиторія за спеціальністю або за посадою педагогічного працівника	Учителі (викладачі) предметів мовно-літературної освітньої галузі (зарубіжна література)					
5.	Напрямок освітньої програми	Професійна компетентність учителя (викладача) предметів мовно-літературної освітньої галузі (зарубіжна література)					
6.	Зміст освітньої програми	№ з/п	Освітній компонент (модуль, тема)	Засоби провадження			
				Кількість годин			
				лекційні	семінарські	практичні	усього
		1.	Модуль 1. Соціально-гуманітарний. Модернізація системи освіти в контексті викликів XXI століття	6			6
		1.1.	Роль освіти у формуванні та розвитку людського капіталу	2			2
		1.2.	Педагогічні погляди українського народу на виховання, роль народної педагогіки в розбудові національної школи	2			2
		1.3.	Гуманістичні аспекти модернізації освіти в контексті традиції та інновацій	2			2
		2.	Модуль 2. Професійний. Освітнє середовище НУШ: територія безпеки та розвитку	2	2	16	20
		2.1. Інваріантна складова модуля		2	2	10	14
2.1.1.	Побудова індивідуальної програми професійного розвитку вчителя	2			2		

2.1.2.	Педагог в системі компетентнісно орієнтованої освіти			2	2
2.1.3.	Критерії та індикатори оцінювання якості педагогічної діяльності		2		2
2.1.4.	Безпека життєдіяльності учасників освітнього процесу			2	2
2.1.5.	Психологічна підтримка учасників освітнього процесу			6	6
2.2. Варіативна складова модуля				6	6
2.2.1.	Інклюзивна освіта: теорія і практика			6	6
2.2.2.	Формування команди для розвитку культури демократії в школі			6	6
2.2.3.	Комунікативна компетентність педагогічного працівника			6	6
2.2.4.	Профільна освіта: реалізація в Новій українській школі			6	6
2.2.5.	Освітній коучинг як технологія професійного розвитку педагогів			6	6
3.	Модуль 3. Фаховий модуль. Організація освітнього процесу в мовно-літературній освітньої галузі (зарубіжна література)	4		34	38
3.1. Інваріантна складова модуля		4		16	20
3.1.1.	Стандарт базової середньої освіти: структура, мета, завдання, реалізація у мовно-літературній освітній галузі	2		2	4
3.1.2.	Путівник учителя-філолога: нормативно-правове та програмно-методичне забезпечення викладання зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти			2	2
3.1.3.	Реалізація компетентнісного підходу в процесі вивчення шкільного курсу «Зарубіжної літератури»			2	2
3.1.4.	Формувальне та підсумкове оцінювання в системі навчання учнів	2		2	4
3.1.5.	Архітектура сучасного уроку (компетентнісно орієнтованого):			2	2

			вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів				
		3.1.6.	Моделювання та аналіз сучасного уроку зарубіжної літератури			2	2
		3.1.7.	Інноваційний інструментарій учителя-словесника			2	2
		3.1.8.	Рефлексія, цінування, оцінювання на компетентісно орієнтованому уроці			2	2
		3.2. Варіативна складова модуля				18	18
		3.2.1.	Комунікативна компетентність педагогічного працівника			6	6
		3.2.2.	Практичний аспект формування навичок 4 К в освітньому процесі			6	6
		3.2.3.	Розвиток інформаційно-цифрової компетентності вчителів української мови і літератури, зарубіжної літератури			6	6
		3.2.4.	Рефлексія, цінування, оцінювання на уроках мовно-літературної галузі			6	6
		4.	Модуль 4. Діагностико-аналітичний			8	8
		4.1.	Установче заняття, вхідне діагностування			2	2
		4.2.	Конференція з обміну досвідом			2	2
		4.3.	Захист випускних робіт			2	2
		4.4.	Вихідне діагностування			2	2
			Разом:	12	2	58	72
7.	Обсяг (тривалість), що встановлюється в годинах та/або кредитах ЄКТС	72 год / 2,4 кредити ЄКТС					
8.	Форма підвищення кваліфікації	Очна, дистанційна, очно-заочна, пролонгована					
9.	Вид підвищення кваліфікації	Навчання за освітньою програмою підвищення кваліфікації					
10.	Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться	Загальні компетентності: ЗК.01, ЗК.02, ЗК.03, ЗК.04, ЗК.05 Професійні компетентності: А1 Мовно-комунікативна компетентність (А1.1, А1.2, А1.3, А1.4); А2 Предметно-методична компетентність (А2.1, А2.2, А2.3, А2.4, А2.5, А2.6, А2.7);					

		A3 Інформаційно-цифрова компетентність (A3.1, A3.2, A3.3); B1 Психологічна компетентність (B1.1, B1.2, B1.3, B1.4); B2 Емоційно-етична компетентність (B2.1, B2.2, B2.3); B3 Компетентність педагогічного партнерства (B3.1, B3.2, B3.3); V1 Інклюзивна компетентність (V1.1, V1.2, V1.3); V2 Здоров'язбережувальна компетентність (V2.1, V2.2, V2.3, V2.4, V2.5); V3 Проєктувальна компетентність (V3.1); Г1 Прогностична компетентність (Г1.1, Г1.2); Г2 Організаційна компетентність (Г2.1, Г2.2); Г3 Оцінювально-аналітична компетентність (Г3.1, Г3.2, Г3.3); Д1 Інноваційна компетентність (Д1.1, Д1.2, Д1.3); Д2 Здатність до навчання впродовж життя (Д2.1, Д2.2); Д3 Рефлексивна компетентність (Д3.1)
11.	Очікувані результати	Удосконалення загальних та професійних компетентностей
12.	Особа (особи), які виконують освітню програму	Рогова В.Б Плівачук К.В. Пащенко Д.І. Бачинська Є.М. Сотніченко І.М. Часнікова О.В. Довгань А.І. Шевченко А.М. Слободяник Г.І. Луценко Т.М. Аносова А.В. Бендерець Н.М. Сотніченко І. Кабан Л.В.І. Микитюк Л.В. Волинець І.М. Заболотний О.В. Ярмутьська І.В. Борбіт А.В. Кабан Л.В. Ярмутьська І.В. Борбіт А.В.
13.	Строки виконання програми	Календарний рік
14.	Місце виконання освітньої програми	Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів» (вул. Ярослава Мудрого, 37, м. Біла Церква, 09107)
15.	Вартість надання освітньої послуги	Собівартість обраховується в залежності від наповнення груп згідно з вимогами чинного законодавства
16.	Мінімальна та максимальна	25-30 осіб

	кількість осіб у групі	
17.	Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідectво про підвищення кваліфікації
18.	Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	сайт: https://kristti.com.ua/

Модуль 1. Соціально-гуманітарний. Модернізація системи освіти в контексті викликів ХХІ століття

1.1. Роль освіти у формуванні та розвитку людського капіталу

Роль освіти у формуванні та розвитку людського капіталу: огляд класичних та сучасних підходів. Аналіз програм та національних стратегій розвитку людського капіталу європейських країн та України. Переваги та обмеження у розумінні ролі освіти в процесі формуванні людського капіталу. Розгляд перспектив розвитку освіти та її впливу на людський капітал у майбутньому. Реалізація інноваційного освітнього проєкту на всеукраїнському рівні за темою «Модель національного освітнього технопарку з підвищення якості освіти у викликах воєнного / повоєнного часу».

1.2. Педагогічні погляди українського народу на виховання, роль народної педагогіки в розбудові національної школи

У лекції висвітленні погляди народної педагогіки на роль формування особистості. Розкрито етапи розвитку народної педагогіки та набуття молодим поколінням соціального досвіду, успадкування духовних надбань українського народу, досягнення високої культури суспільних взаємин, формування у молоді розвиненої духовності, фізичної досконалості, моральної, художньо-естетичної, правової, трудової культури.

Розглянуто ідеальний варіант сучасної педагогіки, що базується на інтеграції народної педагогіки, етнопедагогіки та педагогічної науки загалом, а також передової практики навчання й виховання дітей у сім'ї. Надано приклади використання накопиченого українським народом досвіду у вихованні підростаючого покоління. Наголошено, що актуальним є зараз виховання повноцінної, національно свідомої особистості з почуттям власної гідності, з високими моральними якостями, яка вивчає національні ідеали, традиції, звичаї, обряди українського народу.

Відмічено, що нові вимоги, які ставить сучасне суспільство перед школою, зобов'язують учителів вивчати педагогічну спадщину, втілюючи в загальну практику провідні ідеї народної педагогіки.

1.3. Гуманістичні аспекти модернізації освіти в контексті традиції та інновацій

Гуманістичні підходи до модернізації освіти. Традиціоналізм в освіті: огляд традиційних підходів до освіти. Методологічні принципи виховання: природовідповідності, культуровідповідності та народності. Генеза проявів цих принципів у модернізації освітнього процесу від античних часів до сьогодення. Стандартизація змісту освіти. Аргументи за збереження традицій в освіті. Прогресивізм в освіті. Ідея інноваційного підходу до освіти. Аргументи за впровадження інновацій в освітній процес.

Очікувані результати за модулем 1

Знання й розуміння:

- сутності людського капіталу та його впливу на соціально-економічний розвиток;
- ролі освіти у формуванні кваліфікаційного потенціалу суспільства та індивідуального розвитку кожної особистості;
- впливу освіти на здоров'я, економічний розвиток, соціальну стабільність та культурні процеси;
- суті наступних методологічних принципів виховання: природовідповідності, культуровідповідності та народності;
- способів забезпечення якості іншомовної освіти та рівного доступу до неї;
- цифрових технологій та електронних освітніх ресурсів для навчання учнів іноземної мови;
- сутності української національної ідеї;
- ролі духовно-морального фактору та духовної свідомості в справі становлення національної ідентичності, мотивації багатьох поколінь українців до захисту своєї України.

Уміння:

- аналізувати взаємозв'язок між рівнем освіти нації та її економічними показниками;
- синтезувати інформацію щодо ефективних підходів до розвитку освіти для забезпечення сталого розвитку суспільства;
- створювати стратегії та програми розвитку освіти з урахуванням потреб сучасного ринку праці та соціокультурних вимог;
- використовувати нові досягнення в психології чи фізіології для поліпшення результативності роботи.
- ефективно використовувати можливості цифрових технологій;
- використовувати у практичній діяльності сучасні тенденції викладання й навчання в закладах освіти з урахуванням упровадження дистанційного навчання;
- використовувати нетрадиційні форми уроків для підвищення мотивації учнів до вивчення іноземної мови;
- чітко і переконливо висловлювати думки про історичні аспекти національної ідентичності та ефективно обмінюватися інформацією з іншими.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- підтримка принципу доступності освіти для всіх шарів суспільства, незалежно від соціального статусу чи матеріального стану;
- готовність до впровадження нових методів та технологій у освітній процес для підвищення ефективності освіти;
- усвідомлення важливості знань як основного ресурсу для розвитку суспільства та самореалізації особистості;
- усвідомлення власної ролі у формуванні та розвитку людського капіталу як ключового чинника сталого розвитку суспільства;
- усвідомлення об'єктивної необхідності впровадження інновацій в освітньому процесі при виникненні нових наукових знань у психології, фізіології, антропології;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- постійне вдосконалення мотиваційних стратегій залучення учнів до вивчення іноземних мов;
- усвідомлення ролі вчителя як фасилітатора освітнього процесу;
- усвідомлення своєї національної ідентичності, але при цьому відкритість для самокритики й вільність від націоналістичних уявлень.

Модуль 2. Професійний. Освітнє середовище НУШ: територія безпеки та розвитку**2.1. Інваріантна складова модуля****2.1.1. Побудова індивідуальної програми професійного розвитку вчителя**

Нормативно-правове забезпечення безперервного професійного розвитку педагогічних працівників. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Керівник закладу освіти». Визначення індивідуальних професійних запитів. Формувального індивідуального плану професійного розвитку.

2.1.2. Педагог в системі компетентісно орієнтованої освіти

Виклики сучасного суспільства системі освіти. Основні принципи освіти XXI століття. Зміна пріоритетів в освітньому процесі від накопичення знань до розвитку життєвих навичок – ключових компетентностей. Учитель – агент змін: коуч, фасилітатор, тьютор, модератор в індивідуальній освітній траєкторії дитини. Вимоги до педагога Нової української школи.

2.1.3. Критерії та індикатори оцінювання якості педагогічної діяльності

Поняття «критерії оцінювання» та «індикатори якості педагогічної діяльності», їх взаємозв'язок та значення у педагогічній практиці. Розгляд основних видів критеріїв якості педагогічної діяльності відповідно до вимог «Абетки для директора». Пояснення та приклади індикаторів, що відображають кожен із цих критеріїв. Практика оцінювання та самооцінювання педагогічної діяльності. Застосування критеріїв та індикаторів педагогічної діяльності до підготовки до проходження сертифікації та атестації.

2.1.4. Безпека життєдіяльності учасників освітнього процесу

Забезпечення безпеки з закладі освіти відповідно до вимог законодавства. Захист здоров'я учасників освітнього процесу. Безпека на території закладу освіти: контроль доступу та відеоспостереження, безпечний шлях до закладу освіти, проведення профілактичних занять з правил дорожнього руху. Техніка безпеки в кабінетах та лабораторіях, правила безпечного проведення дослідів. Екологічна безпека та гігієна, упровадження екологічно безпечних технологій в освітній процес. Включення тем безпеки життєдіяльності в освітні програми. Проведення занять та тренінгів. Безпека життєдіяльності учасників освітнього процесу.

2.1.5. Психологічна підтримка учасників освітнього процесу

Поняття безпечного і здорового освітнього середовища. Причини недостатнього рівня розбудови безпечного і здорового освітнього середовища в сучасних освітніх закладах. Указ Президента України Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у Новій українській школі. Цілі, завдання, очікувані результати реалізації Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища. Умови розбудови безпечного і здорового освітнього середовища. Особливості спілкування дорослих, що актуалізують агресивну поведінку учнів. Спілкування як фактор психопрофілактики агресивної поведінки учнівської молоді. Організаційні аспекти протидії булінгу в закладі освіти.

Підходи до реагування на наслідки надзвичайних ситуацій. Основні принципи надання психосоціальної допомоги. Ресурсність, модель подолання стресу М. Лаада (BASIC PH). Емоційні порушення в дітей різних вікових категорій, вплив стресу на успішність навчання учнів. Шляхи відновлення ресурсного стану в умовах війни. Збереження психологічного здоров'я під час самоізоляції, дієві техніки самодопомоги. Особливості зниження рівня тривожності в учнів.

Психічне здоров'я та психосоціальна підтримка: зміст понять. Надзвичайні ситуації. Благополуччя людини. Взаємозв'язок проблем психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в надзвичайних ситуаціях. Визначення понять «стрес», «життєстійкість». Забезпечення необхідних умов для подолання гострої реакції психіки людини на стрес. Опановування прийомами, які сприяють управлінню стресом та відновленню емоційної рівноваги в надзвичайних ситуаціях. Стратегії подолання стресу.

Очікувані результати за інваріантною складовою модуля 2

Знання й розуміння:

- основних принципів та підходів до побудови індивідуальної програми професійного розвитку вчителя;
- складових професійної компетентності педагога;
- вимог та особливостей професійного розвитку педагогічних працівників в контексті НУШ;
- взаємозв'язку між основними принципами Нової української школи та потребами сучасного суспільства;
- ролі педагога як каталізатора особистісного розвитку учня в умовах нової парадигми освіти;
- психологічних основ емоційно-вольової саморегуляції;
- сутності критеріїв та індикаторів в оцінюванні якості педагогічної діяльності;
- взаємозв'язку між виконанням критеріїв та досягненням освітніх цілей та завдань;
- сучасних тенденцій розвитку освіти.

Уміння:

- аналізувати власний досвід, навички та потреби для визначення пріоритетів у професійному розвитку;
- розробляти стратегії та дії для досягнення поставлених цілей;
- застосовувати психологічні методи та техніки саморегуляції: керувати диханням, тонусом м'язів, техніки заземлення, постукування; трансформувати тривожні думки та самостійно знижувати стан внутрішньої тривоги;
- планувати свій професійний розвиток, враховуючи вимоги НУШ та потреби власної педагогічної практики;
- упроваджувати засоби самовдосконалення та підвищення кваліфікації для постійного професійного зростання;
- аналізувати педагогічну діяльність із використанням різних критеріїв та індикаторів якості освіти;
- організовувати освітній процес відповідно до компетентнісного підходу.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- позитивне ставлення до постійного вдосконалення своєї професійної компетентності;
- усвідомлення відповідальності за власний професійний розвиток;
- взаємодія з усіма учасниками освітнього процесу, гнучкість і адаптивність;
- готовність до впровадження нових педагогічних ідей та технологій для покращення власної професійної діяльності;
- здатність об'єктивно оцінювати власну педагогічну діяльність та готовність до безперервного професійного розвитку;
- важливість власного професійного розвитку для реалізації освітніх стандартів;
- готовність до впровадження нових підходів та технологій у роботу на основі результатів оцінювання.

2.2. Варіативна складова модуля**2.2.1. Інклюзивна освіта: теорія і практика****Тема 1. Організація інклюзивного освітнього середовища: алгоритм дій закладу освіти**

Принципи та практичні аспекти створення інклюзивного освітнього середовища в закладах освіти. Ідентифікація потреб учнів з особливими освітніми потребами, розробка індивідуальної програми розвитку, індивідуальних навчальних планів. Підтримка педагогів у розвитку адаптивних методик навчання, а також створення безбар'єрного фізичного та соціального середовища. Розвиток рівності, толерантності та розуміння різноманітності серед учнів, сприяння їхньому повноцінному включенню в суспільство. Організація професійного розвитку педагогічного колективу з питань інклюзивної освіти, сприяння

співпраці з батьками учнів з особливими освітніми потребами, упровадження системи моніторингу та оцінювання ефективності інклюзивного середовища.

Тема 2. Психолого-педагогічний супровід інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами

Роль та функції психологів та педагогів у створенні сприятливого середовища для навчання та розвитку кожного учня, незалежно від його особливостей. Методи та стратегії психолого-педагогічного супроводу, спрямовані на індивідуалізацію освітнього процесу, підтримку соціально-емоційного розвитку учнів, а також виявлення та вирішення можливих труднощів. Взаємодія з батьками учнів та іншими учасниками освітнього процесу з метою підтримки та співпраці у створенні ефективного інклюзивного середовища. Кращі практики та інноваційні підходи до психолого-педагогічного супроводу, спрямовані на забезпечення успішного навчання та розвитку всіх дітей.

Аналіз концепційного та теоретичного базису психолого-педагогічного супроводу інклюзивного навчання, зокрема використання теорій розвитку, психології виховання та соціальної педагогіки. Адаптаційні стратегії та індивідуальний підхід до кожного учня з урахуванням його потреб, можливостей та особливостей. Взаємодія психологів, педагогів та інших спеціалістів у сфері освіти для ефективного розвитку інклюзивних практик та спільного розв'язання проблем.

Тема 3. Урахування вікових та індивідуальних особливостей дітей з особливими освітніми потребами в освітньому процесі

Вплив вікових особливостей на навчання та розвиток дітей із різними видами особливих освітніх потреб, включаючи інтелектуальні, фізичні, емоційно-психологічні та соціальні аспекти. Індивідуальні особливості кожного учня: ступінь функціональних можливостей, стиль навчання, інтереси та потреби, а також специфічні особливості, пов'язані з конкретними освітніми труднощами. Стратегії та методики адаптації освітнього процесу до врахування цих особливостей із метою забезпечення успішного навчання та розвитку кожного учня. Співпраця між педагогами, психологами, батьками та іншими учасниками освітнього процесу у створенні індивідуалізованих підходів до навчання та підтримки дітей з особливими освітніми потребами. Аналіз теоретичних підходів до вивчення вікових та індивідуальних особливостей дітей з особливими освітніми потребами: теорія розвитку, психологія виховання та специфічні теорії, пов'язані з особливими видами порушень розвитку. Сучасні підходи та методики, спрямовані на індивідуалізацію освітнього процесу з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей з особливими освітніми потребами: диференціація завдань, використання різноманітних методів навчання та оцінювання. Практичні приклади та рекомендації щодо врахування вікових та індивідуальних особливостей у процесі планування та виконання навчальних програм для дітей із різними видами особливих освітніх потреб. Інноваційні підходи у сфері освіти, спрямовані на максимальне врахування потреб та індивідуальних особливостей кожного учня.

Очікувані результати за варіативним спецкурсом

Знання і розуміння:

- теоретичних засад інклюзивної освіти, її цілей, принципів та основних концепцій, розуміння того, що інклюзивна освіта ґрунтується на ідеї включення всіх учнів у освітній процес, незалежно від їхніх особливих освітніх потреб, знання історії розвитку інклюзивної освіти та міжнародних стандартів;
- методів та підходів до реалізації інклюзивної освіти в закладах освіти, включаючи розробку індивідуальних програм розвитку та індивідуальних навчальних планів та програм, використання різноманітних методів навчання та оцінювання, а також підтримку соціально-емоційного розвитку учнів;
- важливості співпраці між усіма учасниками освітнього процесу, включаючи вчителів, батьків, психологів та інших спеціалістів, у досягненні спільної мети – створення інклюзивного середовища, яке забезпечує розвиток кожного учня.

Уміння:

- аналізувати теоретичні підходи та концепції інклюзивної освіти, включаючи її історію розвитку та міжнародні стандарти;
- застосовувати засоби та методи інклюзивної педагогіки для створення сприятливого освітнього середовища для всіх учнів, враховуючи їхні індивідуальні особливості та потреби;
- співпрацювати з батьками, колегами та іншими учасниками освітнього процесу для ефективної реалізації інклюзивної освіти;
- оцінювати ефективність інклюзивного середовища та розробляти стратегії для його подальшого вдосконалення;
- виявляти та адаптувати навчальні матеріали та методики з урахуванням різних особливих освітніх потреб учнів;
- ефективно застосовувати теоретичні знання про інклюзивну освіту в практичній діяльності освітніх закладів та сприяти успішному навчанню та розвитку всіх учнів.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- повага до різноманітності – цінність індивідуальності кожного учня та важливість створення середовища, де кожен може розвиватися та відчувати себе прийнятим;
- усвідомлення справедливості, рівності права всіх дітей на якісну освіту та доступ до освітніх можливостей, незалежно від їхніх особливих освітніх потреб;
- розуміння труднощів, із якими можуть зіткнутися діти з особливими освітніми потребами, відчуття емпатії. Виявлення толерантного ставлення до інакшості та готовність до співпраці та взаєморозуміння з усіма учасниками освітнього процесу. Відкритість до нових знань та методів, використання можливостей вивчення нових підходів та методик, спрямованих на покращення інклюзивної практики. Відкритість до використання інноваційних засобів та стратегій для досягнення кращих результатів у навчанні та розвитку всіх учнів;
- відповідальність, розуміння важливості своєї ролі у створенні інклюзивного середовища та готовність до співпраці з колегами, батьками та іншими учасниками освітнього процесу для досягнення спільної мети.

2.2.2. Формування команди для розвитку культури демократії в школі**Тема 1. Демократичне врядування**

Принципи демократичного врядування. Участь – основа демократичної культури школи. Шкільні правила на основі цінностей демократії.

Тема 2. Командна взаємодія

Командотворення: формування команди, тимбілдінг. Ролі та лідерство у командах. Фасилітація – як інструмент взаємодії та розвитку команд. Методи фасилітації, мотивації учасників, досягнень результатів роботи в команді.

Тема 3. Життєздатність команди

Створення команди для виконання завдання, прояву ролей та командного лідерства, Можливості мотивації до участі у команді. Зростання через лідерство в команді.

Діяльність шкільних команд. Мотивація учасників/учасниць команди.

Очікувані результати за варіативним спецкурсом**Знання і розуміння:**

- принципів демократії в школі;
- сутності поняття «команда», ролі та лідерства в команді, «фасилітація», сфери її застосування;
- ролі та рис фасилітатора;
- ризиків у роботі команди;
- особливостей методів фасилітації та командного лідерства у школі.

Уміння:

- практично застосовувати методи фасилітації в діяльності команд;
- розробляти алгоритм фасилітаційної зустрічі зі шкільною командою;

- визначати способи мотивації до участі в команді;
 - моделювати можливості для лідерства кожного/-ї завдяки командній роботі.
- Диспозиції (цінності, ставлення):**
- переваги культури демократії у школі;
 - ціннісне ставлення до членів команди;
 - важливість ролі лідера для підтримки команд.

2.2.2. Формування команди для розвитку культури демократії в школі

Тема 1. Демократичне врядування

Принципи демократичного врядування. Участь – основа демократичної культури школи. Шкільні правила на основі цінностей демократії.

Тема 2. Командна взаємодія

Командотворення: формування команди, тимбілдінг. Ролі та лідерство у командах. Фасилітація – як інструмент взаємодії та розвитку команд. Методи фасилітації, мотивації учасників, досягнень результатів роботи в команді.

Тема 3. Життєздатність команди

Створення команди для виконання завдання, прояву ролей та командного лідерства, Можливості мотивації до участі у команді. Зростання через лідерство в команді.

Діяльність шкільних команд. Мотивація учасників/учасниць команди.

Очікувані результати за варіативним спецкурсом

Знання і розуміння:

- принципів демократії в школі;
- сутності поняття «команда», ролі та лідерства в команді, «фасилітація», сфери її застосування;
- ролі та рис фасилітатора;
- ризиків у роботі команди;
- особливостей методів фасилітації та командного лідерства у школі.

Уміння:

- практично застосовувати методи фасилітації в діяльності команд;
- розробляти алгоритм фасилітаційної зустрічі зі шкільною командою;
- визначати способи мотивації до участі в команді;
- моделювати можливості для лідерства кожного/-ї завдяки командній роботі.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- переваги культури демократії у школі;
- ціннісне ставлення до членів команди;
- важливість ролі лідера для підтримки команд.

2.2.3. Комунікативна компетентність педагогічного працівника

Тема 1. Культура мовлення педагогічного працівника

Зміст та критерії поняття культури мовлення. Культура мовлення як важлива передумова ефективної комунікативної діяльності педагога. Належна культура мовлення – свідчення розвинутого інтелекту й високої загальної культури особистості.

Правильність, змістовність, логічність, багатство, точність, виразність, доречність і доцільність мовлення. Удосконалення усного мовлення та мовленнєвої імпровізації.

Тема 2. Новації Українського правопису

Правописні зміни, закріплені новою редакцією Українського правопису. Орфоепічні й орфографічні норми. Фемінітиви в українській мові.

Тема 3. Диджитал-етикет освітнього простору

Поняття диджитал-етикет (нетикет). Загальні принципи цифрового етикету. Правила віртуальної комунікації. Кодекс диджитал-етикету закладу освіти. Національний текст на цифрову грамотність (цифрограм для освітян). Мовний етикет службових відносин в умовах євроінтеграції.

Очікувані результати за варіативним спецкурсом

Знання і розуміння:

- основних ознак (критеріїв) культури мовлення;
- норм літературної мови;
- важливості дотримання критеріїв культури мовлення та їхнього значення для розвитку мови в цілому;
- норм та принципів диджитал-етикету.

Уміння:

- дотримуватися норм вимови й наголошування слів, слововживання, побудови висловів, точності, ясності, чистоти, логічності, багатства, доречності мовлення, а також дотримання правил мовленнєвого етикету;
- редагувати написане;
- доречного використання мовних засобів відповідно до ситуації спілкування;
- спілкуватися у віртуальному просторі, створювати кодекс диджитал-етикету закладу освіти.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- відповідальність та самостійність у питаннях удосконалення культури мовлення;
- усвідомлення необхідності дотримання правил віртуальної комунікації;
- усвідомлення важливості постійного навчання та саморозвитку, формування професійної репутації, іміджу.

2.2.4. Профільна освіта: реалізація в Новій українській школі

Тема 1. Формування ціннісно-сміслових орієнтирів при вивченні курсу зарубіжної літератури в умовах профільного навчання

Мета і завдання формування в учнів ціннісно-сміслових орієнтирів. Гуманістичний потенціал кусу зарубіжної літератури як один із шляхів їх реалізації. Складові орієнтовної моделі ціннісної матриці: морально-етичні цінності, соціально-правові, особистісно-зорієнтовані. Використання компетентісно орієнтованих завдань, спрямованих на формування ціннісних орієнтирів на уроках зарубіжної літератури. Усвідомлення й осмислення учнями цінностей, відображених у художніх творах, через аналіз і інтерпретацію художнього тексту. Оптимальні форми, методи й прийоми з опорою на ціннісний потенціал твору, завдання і вправи творчого характеру, спрямовані на трансформацію авторського тексту. Творчі проекти здобувачів освіти як аргументована презентація світоглядної (моральної) позиції, ціннісного ставлення та судження.

Тема 2. Компетентісно зорієнтований підхід при вивченні зарубіжної літератури в умовах профільного навчання

Компетентісно зорієнтований підхід як один із ключових стимулюючих факторів для розвитку компетенцій здобувачів освіти при вивченні зарубіжної літератури. Модель сучасного компетентісно зорієнтованого уроку зарубіжної літератури в умовах профільного навчання. Традиційні та інноваційні підходи, форми і прийоми. Реалізація наскрізних ліній у курсі зарубіжної літератури через практикоорієнтовані (компетентісно орієнтовані, компетентісні) завдання. Особливості оцінювання.

Тема 3. Індивідуальна освітня траєкторія при вивченні зарубіжної літератури в умовах профільного навчання

Індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу. Дитиноцентризм як основа індивідуальної освітньої траєкторії. Основні складові змісту. Освітній маршрут (індивідуальний навчальний план), створення психологічних умов та педагогічний супровід. Шляхи реалізації. Ідеї хьютагогіки як один із шляхів реалізації індивідуальної освітньої траєкторії. Оцінювання навчальних досягнень.

Очікувані результати за варіативним спецкурсом:

Знання й розуміння:

- концептуальних засад Нової української школи;
- мети і завдань навчального предмета зарубіжна література, шляхів їх реалізації; традиційних та інноваційних освітніх технологій;
- особливостей організації освітнього процесу на уроках зарубіжної літератури на засадах особистісно орієнтованого, компетентнісного й діяльнісного підходів;
- суті індивідуалізованого та диференційованого навчання здобувачів освіти;
- психолого-вікових особливостей розвитку особистості, мотивації до навчальної діяльності, самореалізації здобувачів освіти.

Уміння:

- реалізовувати змістовий, ціннісносвітоглядний концепти Нової української школи;
- добирати модельну навчальну програму та підручник з урахуванням особистих можливостей, навчальних можливостей здобувачів освіти, матеріально-технічного забезпечення освітнього закладу, соціальних ризиків;
- використовувати міжпредметні зв'язки та залучати знання, уміння, навички, що формуються в процесі засвоєння учнями інших освітніх галузей: соціальної та здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької та ін.;
- планувати та відслідковувати навчальний поступ здобувачів освіти;
- розвивати та формувати в здобувачів освіти здатність до самооцінювання й самооцінювання, та взаємооцінювання процесу й результатів навчання;
- визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням вимог державного стандарту освіти, типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів, їх освітніх потреб;
- добирати традиційний та інноваційний методичний інструментарій для організації навчальної діяльності здобувачів освіти відповідно до мети і завдань навчального заняття, вікових та інших індивідуальних особливостей та потреб учнів;
- добирати й використовувати диференційовані завдання для оцінювання навчальних досягнень учнів.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- планування й провадження педагогічної діяльності на засадах гуманної педагогіки, дитиноцентризму й педагогіки партнерства;
- виховання та утвердження засобами літератури найвищих людських цінностей: патріотизму, гідності, рівності, справедливості, свободи, толерантності, турботи, відповідальності, самореалізації, чесності, довіри, верховенство права, нетерпимості до корупції та фаворитизму, соціальної відповідальності, почуття причетності до загальних справ, шанобливого ставлення до довкілля та ін.; прагнення до відкритої міжкультурної комунікації.
- створення емоційного комфорту особистості учня/учениці;
- становлення вільної особистості учня/учениці, його/її критичного мислення, впевненості у собі й креативності;
- розвиток та формування ціннісних орієнтацій, ставлення, емоційно-чуттєвої сфери особистості; здатності до емпатії;
- поцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.

2.2.5. Освітній коучинг як технологія професійного розвитку педагогів

Тема 1. Освітній коучинг як інноваційна технологія розкриття внутрішнього потенціалу особистості

Чим викликаний інтерес до освітнього коучингу. Техніки освітнього коучингу. Цілі коучингу в освіті. Чотири базові етапи коучингу.

Тема 2. Особливості занять в стилі коучингу

Універсальність освітнього коучингу. партнерське комунікативне співробітництво; розкриття потенціалу особистості для досягнення максимально значущого результату; супровід учня, що дозволяє переміститися із зони проблеми в зону ефективного її рішення;

сприяння й допомога особистості в пошуку її власних рішень; підтримка учня за індивідуальною освітньою траєкторією.

Тема 3. Ключові компетенції педагога-коуча

4 головні елементи коучингової взаємодії. Уміння будувати партнерські відносини. Системне та позитивне мислення. Основа коучингу: партнерство, розкриття потенціалу, результат.

Очікувані результати за варіативним спецкурсом:

Знання і розуміння:

- умов, спрямованих на ефективну організацію процесу пошуку учнем шляхів досягнення важливих для нього цілей і вибору оптимального темпу просування;
- інноваційних методик і технологій;
- ключових моментів коучингу.

Уміння:

- встановлювати партнерські взаємовідносини між учнями; визначати завдання для досягнення конкретної мети;
- досліджувати поточну ситуацію чи проблему;
- визначати внутрішні й зовнішні перешкоди на шляху до результату;
- аналізувати можливості для подолання труднощів у вирішенні проблеми;
- домовлятися про те, що конкретно повинно бути зроблено і у які терміни.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- позитивне ставлення до загальнолюдських цінностей;
- демонстрація ціннісного ставлення до учасників освітнього процесу;
- визначення важливості використання освітнього коучингу.

Модуль 3. Фаховий модуль. Організація освітнього процесу в мовно-літературній освітній галузі (зарубіжна література)

3.1. Інваріантна складова модуля

3.1.1. Стандарт базової середньої освіти: структура, мета, завдання, реалізація у мовно-літературній освітній галузі

Структура Державного стандарту базової середньої освіти. Ціннісні орієнтири базової середньої освіти. Освітні галузі. Мета та компетентнісний потенціал освітніх галузей, що забезпечують формування всіх ключових компетентностей. Загальні результати навчання. Конкретні результати навчання. Орієнтири для оцінювання. Забезпечення наступності в базовій середній освіті. Інтеграція освітніх галузей.

3.1.2. Путівник учителя-філолога: нормативно-правове та програмно-методичне забезпечення викладання зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти

Модельні навчальні програми із зарубіжної літератури для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти. Навчальна програма. Календарне планування. Архітектура уроку НУШ.

3.1.4. Реалізація компетентнісного підходу в процесі вивчення шкільного курсу «Зарубіжної літератури»

Ключові компетентності як важливий чинник формування особистості. Сутнісні ознаки компетентностей. Формування та розвиток ключових компетентностей. Наскрізні вміння як основа для формування компетентностей. Дидактична гра як ефективний метод формування компетентностей. Розвиток когнітивних здібностей учнів засобами гри. Класифікація дидактичних ігор. Критерії відбору матеріалів для дидактичної гри. Діяльнісний підхід як стратегія навчання, що поєднує в собі методи, форми, прийоми навчання. Основні характеристики діяльнісного підходу. Способи реалізації діяльнісного підходу в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання.

3.1.7. Формувальне та підсумкове оцінювання в системі навчання учнів

Принципи оцінювання. Вимоги законодавства щодо академічної доброчесності під час оцінювання результатів навчання учнів, механізми її забезпечення. Функції та форми оцінювання. Об'єкти оцінювання: ключові компетентності, наскрізні вміння, результати навчання. Основні види оцінювання: формувальне, поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне), державна підсумкова атестація. Критерії та шкали (підходи) оцінювання. Орієнтовна рамка оцінювання навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти. Свідоцтво досягнень. Поточне й підсумкове оцінювання. Таксономія навчальних цілей.

3.1.9. Архітектура сучасного уроку (компетентнісно орієнтованого): вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів

Підхід як стратегія навчання, що поєднує в собі методи, форми, прийоми навчання. Зміна пріоритетів в освітньому процесі від накопичення знань до розвитку життєвих навичок. Сучасні підходи до навчання в НУШ: діяльнісний, інтегрований, ціннісний тощо, їх інструменти реалізації в педагогічній діяльності. Дидактичні принципи навчання учнів у НУШ. Результати моніторингових досліджень реформування «Нова українська школа».

Поняття про сталий розвиток. Освіта для сталого розвитку. Методи і форми роботи на уроці. Структура вправи із зарубіжної літератури, спрямованої на інтеграцію ідей сталого розвитку. Підручник як орієнтир логічного розгортання процесу навчання відповідно до мети і змісту освітнього процесу. Освітня, розвивальна, виховна й дослідницька функції підручника. Розроблення та аналіз завдань компетентнісного характеру.

3.1.10. Моделювання та аналіз сучасного уроку зарубіжної літератури

Індивідуальна освітня траєкторія здобувачів освіти. Стратегія формування освітньої мотивації суб'єкта учня. Становлення цілеспрямованої мотиваційної активності суб'єкта учіння. Ефективний план уроку (основи тайм-менеджменту, чіткі та зрозумілі інструкції, елементи кінезіології). Конструювання освітнього контенту з огляду на «кліпове» мислення учнів.

Сучасні підходи до організації інтегрованого навчання. Основні характеристики інтегрованого підходу. Діяльнісний підхід та інтеграція. Критерії відбору та складання завдань інтегрованого характеру. Особливості проведення інтегрованого уроку в умовах онлайн-навчання.

3.1.11. Інноваційний інструментарій учителя-словесника

Інноваційні методи викладання – важливий фактор розвитку освіти й одна з умов підвищення ефективності навчання. Особливості використання інноваційних методик в умовах дистанційного навчання. Взаємодія інноваційних технологій із традиційними формами та методами викладання. Можливості, переваги та виклики створення цифрового освітнього середовища. Відповідальна й безпечна поведінка в цифровому просторі. Освітні можливості змішаного навчання. Цифрові інструменти для оцінювання, зворотного зв'язку та рефлексії навчання.

3.1.14. Рефлексія, цінування, оцінювання на компетентнісно орієнтованому уроці

Поняття рефлексії: її сутність, функції та форми. Механізми педагогічної рефлексії. Рефлексії як етапу сучасного уроку (її значення та роль у педагогічній діяльності вчителя, засоби педагогічної рефлексії. Поняття та механізми педагогічної рефлексії. Створення рефлексивного середовища. Значення рефлексії в педагогічній діяльності. Рефлексія на різних етапах уроку. Засоби педагогічної рефлексії. Система методів, оптимальних для активізації інтелектуальної, емоційної, фізичної рефлексії учнів.

Рефлексія і професійний саморозвиток в умовах соціокультурного запиту. Сутність і структура рефлексивної компетентності педагога. Система методів, оптимальних для активізації професійної рефлексії педагога.

Очікувані результати за інваріантною складовою модуля 3

Знання й розуміння:

- нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері базової середньої освіти;
- сутності й змісту мовно-літературної освітньої галузі Державного стандарту базової середньої освіти; основних груп обов'язкових результатів навчання учнів; загальної характеристики базових знань;
- змісту основних ідей, принципів побудови Державного стандарту повної загальної середньої освіти;
- структури та змісту модельних навчальних програм мовно-літературної освітньої галузі;
- сутності формувального оцінювання, стратегій здійснення формувального оцінювання;
- методів і прийомів організації різних видів оцінювання, розвитку в учнів здатності до самооцінювання і взаємооцінювання результатів навчання;
- стратегій розвитку критичного мислення та когнітивної гнучкості;
- класифікації та особливостей використання різних видів електронних ресурсів, наявних національних та регіональних освітніх цифрових ресурсів, у тому числі для підтримки навчання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;
- ключових компетентностей та наскрізних умінь, спільних для всіх компетентностей;
- принципів академічної свободи вчителя та принципів академічної доброчесності.

Уміння:

- організовувати освітній процес відповідно до вимог законодавства;
- організовувати педагогічну діяльність на засадах сучасних підходів до навчання в НУШ;
- визначати предметний зміст і послідовність опрацювання освітнього процесу з урахуванням вимог Державного стандарту базової середньої освіти, модельних навчальних програм, попередніх результатів навчання учнів, їх освітніх потреб;
- формулювати об'єктивні й зрозумілі для учнів навчальні цілі, визначати критерії оцінювання;
- планувати урок, який підтримує освітній процес із використанням інструментів формувального оцінювання;
- створювати критерії для аналізу модельних програм мовно-літературної освітньої галузі щодо можливості їх використання в освітньому процесі;
- розробляти навчальні програми на основі модельної навчальної програми мовно-літературної освітньої галузі;
- реалізовувати принципи академічної свободи;
- прогнозувати ефективність застосування елементів формувального оцінювання в педагогічній діяльності;
- використовувати електронні (цифрові) освітні ресурси та сервіси для забезпечення ефективного управління освітнім процесом, взаємодії між учасниками освітнього процесу, підтримки активного та інтерактивного навчання, корекції та адаптації освітнього процесу відповідно до індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- гуманістична спрямованість освітнього процесу;
- дитиноцентризм, цінність особистості;
- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;
- професійна мобільність та гнучкість;
- готовність застосовувати нові підходи до оцінювання результатів навчання учнів у сучасній школі, мотивація до розроблення нових інструментів оцінювання (паперових, цифрових) власної педагогічної діяльності;
- усвідомлення необхідності власного професійного розвитку в умовах змін системи освіти та законодавчого забезпечення;
- просування національно-патріотичних та демократичних цінностей;
- готовність до партнерської взаємодії та співпраці з суб'єктами освітнього процесу;

- здатність критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел, розуміння правових та етичних аспектів, пов'язаних із використанням цифрових.

3.2. Варіативна складова модуля

3.2.1. Комунікативна компетентність педагогічного працівника

Тема 1. Культура мовлення педагогічного працівника

Зміст та критерії поняття культури мовлення. Культура мовлення як важлива передумова ефективної комунікативної діяльності педагога. Належна культура мовлення – свідчення розвинутого інтелекту й високої загальної культури особистості.

Правильність, змістовність, логічність, багатство, точність, виразність, доречність і доцільність мовлення. Удосконалення усного мовлення та мовленнєвої імпровізації.

Тема 2. Новації Українського правопису

Правописні зміни, закріплені новою редакцією Українського правопису. Орфоепічні й орфографічні норми. Фемінітиви в українській мові.

Тема 3. Диджитал-етикет освітнього простору

Поняття диджитал-етикет (нетикет). Загальні принципи цифрового етикету. Правила віртуальної комунікації. Кодекс диджитал-етикету закладу освіти. Національний текст на цифрову грамотність (цифрограм для освітян). Мовний етикет службових відносин в умовах євроінтеграції.

Очікувані результати за варіативним спецкурсом

Знання і розуміння:

- основних ознак (критеріїв) культури мовлення;
- норм літературної мови;
- критеріїв культури мовлення та їхнього значення для розвитку мови в цілому, формування особистого іміджу, ділової репутації педагога;
- норм та принципів диджитал-етикету.

Уміння:

- дотримуватися норм вимови й наголошування слів, слововживання, побудови висловів, точності, ясності, чистоти, логічності, багатства, доречності мовлення, а також дотримуватися правил мовленнєвого етикету;
- редагувати написаного;
- використовувати мовні засоби відповідно до ситуації спілкування;
- спілкуватися у віртуальному просторі, створювати кодекс диджитал-етикету закладу освіти.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- розвинута відповідальність та самостійність у питаннях удосконалення культури мовлення;
- усвідомлення необхідності дотримання правил віртуальної комунікації;
- усвідомлення важливості постійного навчання та саморозвитку, формування професійної репутації, іміджу.

3.2.2. Практичний аспект формування навичок 4 К в освітньому процесі

Тема 1. Теоретичні основи формування 4 К компетенцій

Розгляд моделі 4 К в освітньому процесі, визначення значення м'яких навичок в освітньому процесі, аналіз елементів, що стимулюють креативність та критичне мислення, ознайомлення з умовами ефективної комунікації та командної співпраці.

Тема 2. Особливості формування 4 К компетенцій в освітньому процесі. Оцінка рівня сформованості 4 К компетенцій

Інноваційні методи викладання важливий фактор розвитку освіти і одна з умов підвищення ефективності навчання. Взаємодія інноваційних технологій із традиційними формами та методами викладання. Технології, які застосовуються в НУШ (проблемне,

кооперативне, проєктне навчання, технології розвитку критичного та креативного мислення тощо).

Тема 3. Діагностика рівня сформованості комунікативних навичок та колективної взаємодії

Огляд та аналіз кращих практик вітчизняного та міжнародного досвіду в контексті формування навичок 4К в організації освітнього процесу.

Очікувані результати за варіативним спецкурсом

Знання і розуміння:

- теоретичних основ формування навичок 4 К в освітньому процесі;
- сутності й змісту мовно-літературної освітньої галузі Державного стандарту базової середньої освіти: мети та компетентнісного потенціалу; основних груп обов'язкових результатів навчання учнів; загальної характеристики базових знань;
- змісту основних ідей, принципів побудови Державного стандарту повної загальної середньої освіти;
- структури та змісту модельних навчальних програм мовно-літературної освітньої галузі;

Уміння:

- аналізувати принципи становлення навичок 4К в практичному аспекті;
- діагностувати та оцінювати рівень сформованості креативності, критичного мислення, комунікації, кооперації здобувачів освіти;
- організовувати педагогічну діяльність на засадах сучасних підходів до навчання в НУШ.

Диспозиції (цінності, ставлення)

- здійснення професійної діяльності з урахуванням принципів дитиноцентризму, розвитку особистості, педагогіки партнерства;
- гуманістична спрямованість освітнього процесу;
- дитиноцентризм, цінність особистості;
- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;
- усвідомлення необхідності власного професійного розвитку в умовах змін системи освіти та законодавчого забезпечення;
- просування національно-патріотичних та демократичних цінностей (патріотизм, готовність стати на захист України, відповідальність за долю держави, повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність);
- готовність до партнерської взаємодії та співпраці з суб'єктами освітнього процесу.

3.2.3. Розвиток інформаційно-цифрової компетентності вчителів словесності

Тема 1. Інформаційно-комунікаційні технології в НУШ

Диджиталізація. Технологія проведення вебінарів. Особливості інтерактивних уроків. Медіаграмотність.

Тема 2. Програмні засоби для успішного дистанційного навчання

Інструменти віддаленого доступу до ПК учня. Налаштування програмного забезпечення. Програмні засоби на мобільний телефон.

Тема 3. Хмарні технології

Теорія хмарних технологій. Особливості роботи та порівняння середовищ. Сайти, опитування, інтерактивні дошки, презентації, документи. Спільна робота.

Очікувані результати за варіативним спецкурсом

Знання й розуміння:

- вітчизняного та міжнародного нормативно-правового забезпечення цифровізації суспільства та освіти;
- особливостей та відмінностей організації освітнього процесу в умовах відкритої освіти за допомогою дистанційних платформ;

- ознак кібератак, онлайн-злочинів, методів захисту від них; правових та етичних норм використання цифрових технологій та сервісів; основних правил безпечної поведінки в мережі Інтернет;
- класифікації та особливостей використання різних видів електронних ресурсів, наявних національних та регіональних освітніх цифрових ресурсів, у тому числі для підтримки навчання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

Уміння:

- використовувати цифрове освітнє середовище для навчання, моніторингу та контролю його якості, залучати до розбудови цифрового освітнього середовища зацікавлених осіб та організації;
- відрізняти довірені інформаційні джерела від шахрайських, розпізнавати маніпулятивні впливи, що здійснюються через глобальну мережу інтернет та засоби масової інформації;
- добирати безпечні, доцільні для навчання здобувачів освіти електронні (цифрові) освітні ресурси, упорядковувати їх та використовувати з урахуванням мети, умов навчання, вікових особливостей та їхніх потреб;
- використовувати електронні (цифрові) освітні ресурси та сервіси для забезпечення ефективного управління освітнім процесом, взаємодії між учасниками освітнього процесу, підтримки активного та інтерактивного навчання, корекції та адаптації освітнього процесу відповідно до індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти;
- використовувати професійні онлайн-спільноти для професійного розвитку та реалізації професійних ідей та проєктів, а також цифрові інструменти для професійного спілкування.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- здатність критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел, розуміння правових та етичних аспектів, пов'язаних із використанням цифрових технологій;
- мотивація до навчання впродовж життя в професійній сфері за допомогою цифрових технологій та електронних (цифрових) освітніх ресурсів;
- мотивація до проєктування, створення, поширення нових електронних (цифрових) освітніх ресурсів для власної педагогічної діяльності.

3.2.4. Рефлексія, цінування, оцінювання на уроках мовно-літературної освітньої галузі

Тема 1. Методика організації етапу рефлексії на уроці

Рефлексія як складова сучасного уроку літератури, процес, під час якого учні аналізують свої дії, думки та почуття. Цей процес дозволяє учням розуміти, що вони роблять правильно, що потрібно покращити, а також визначати свої успіхи та досягнення. Рефлексія є важливою частиною процесу навчання, яка допомагає учням зрозуміти свої сильні та слабкі місця.

Тема 2. Рефлексія на уроці: оцінювання практичних навичок учнів

В епоху інформаційних технологій величезне значення набувають практичні навички. У цьому контексті актуальною стає проблема оцінювання практичних навичок учнів на уроці. Класифікація прийомів рефлексії. Роль учителя в організації рефлексії.

Рефлексія – один із способів визначення успішності розвитку практичних навичок учнів на уроці. Вона формує здатність до самоаналізу та самовдосконалення. Освітній процес, який включає рефлексію, стає більш ефективним і цікавим, адже учні стають активними учасниками, а не просто спостерігачами.

Тема 3. Проєктне навчання й рефлексія. Рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів на уроках мовно-літературної освітньої галузі

Технологія уроку й рефлексія: розгляд методології Михайла Шубіна (рефлексія як ключовий етап уроку). Робота над проєктами, аналіз учнями своїх досягнень та визначення проблем, формування планів на майбутнє. Роль учителя у процесі організації рефлексії настрою, діяльності, корегуванні освітнього маршруту учня. Обговорення рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів, уточнення та коментар до них.

Очікувані результати за варіативним спецкурсом

Знання і розуміння:

- сутності поняття рефлексії;
- методики організації етапу рефлексії;
- класифікації прийомів рефлексії та практичного їх застосування у процесі навчання;
- інструментарій для самоперевірки та взаємоперевірки;
- прийомів організації проектного навчання і рефлексії командної роботи;
- взаємозв'язок рефлексії та побудови індивідуального маршруту учня.

Уміння:

- обирати найдоцільніші форми, методи організації навчання з метою активізації пізнавальної діяльності учнів / учениць;
- створювати комфортні умови навчання, за яких учень / учениця відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність;
- постійно активно взаємодіяти з учнями / ученицями.

Диспозиції (цінності, ставлення)

- гуманістична спрямованість освітнього процесу;
- дитиноцентризм, цінність особистості;
- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;
- шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність, культурне різноманіття.
- усвідомлення професійної ідентичності вчителя НУШ;
- професійна мобільність та гнучкість;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- самоповага й повага до інших людей, справедливість, гідність, чесність, турбота;
- готовність до змін;
- взаємодія з усіма учасниками освітнього процесу, гнучкість й адаптивність;
- педагогіка партнерства.

Рекомендовані джерела

1. Абетка інклюзивності і толерантності: науково-популярне видання ІГО «Соціальна синергія». Київ : Теза, 2020. 30 с. URL: <https://bit.ly/3FQSmDs>.
2. Аксініна І., Войтанішек О., Саніна О. Педагогічний коучинг: новація в шкільному менеджменті. *Директор школи*. 2018. № 23-24, С. 10–20.
3. Андрущенко О.О. Сутність феномену «рефлексивні вміння педагога». *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2016. № 51 (104), С. 67–73.
4. Бахтіна Г.П. Інформатизація суспільства та проблема «кліпового мислення». URL: <http://kpi.ua/1102-7>.
5. Безпека під час навчання: рекомендації щодо організації укриття. URL: <https://bit.ly/3YITGVN>.
6. Бівол О.С. Проблемно-пошукові методи навчання на уроках у початкових класах як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів. *Таврійський вісник освіти*. 2012. № 3 (39), С. 103–107.
7. Бобровський М.В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О. Абетка для директора. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. Київ : Державна служба якості освіти, 2019. 240 с. URL: <https://bit.ly/3WgK1Ou>.
8. Богомолець О.В., Рошнін Г.Г. Екстрена медична допомога (догоспітальні протоколи) : посібник / за ред. Богомолець О.В., Рошнін Г.Г. Київ : Юстон, 2016. 211 с.

9. Богомольний Б.Р., Кононенко В.В., Чуєв П.М. Медицина екстремальних ситуацій: навч. посібник. Одеса : ОДМУ, 2001. 412 с. URL: <https://bit.ly/3BypwoI>.
10. Богосвятська А. . Технологія проблемного навчання і мислення на уроках літератури. *Зарубіжна література в школах України*. 2013. № 6, С. 28–32.
11. Богосвятська А., Кудрик Л. Комунікативна компетентність педагога-коуча. *Зарубіжна література в школах України*. 2020. № 4, С. 12–17.
12. Богосвятська А.І. Методичні прийоми технології розвитку критичного мислення учнів через читання та письмо. *Зарубіжна література в школах України*. 2013. № 10, С. 20–25.
13. Богосвятська А.І. Розвиток інтегративного мислення учнів засобами мистецтва художнього слова. *Зарубіжна література в школах України*. 2012. № 9, С. 19–24.
14. Богосвятська А.І. Сучасні форми і методи навчання в системі формування духовно-моральної культури учнів. *Зарубіжна література в школах України*. 2014. № 11, С. 21–25.
15. Богосвятська А.І. Технології прилучення учнів до читання. *Зарубіжна література в школах України*. 2014. № 4, С. 2–9.
16. Богосвятська А.І. Формування системного і творчого мислення на уроках літератури. *Зарубіжна література в школах України*. 2014. № 9, С. 18–23.
17. Бондарчук Л.І. Методику підказує текст: навч. посібник. Тернопіль : Мальва, ОСО, 2001. 160 с.
18. Брюховецький В.С. Ліна Костенко: нарис творчості. Київ : Дніпро, 1990. 262 с.
19. Васильченко А. А. та ін. Епідеміологія / А.А. Васильченко та ін. Київ : Здоров'я, 1993. 464 с.
20. Взаємодія у школі: 6 прикладів змін через партнерство. Посібник МОН України. URL: https://38d34c07-6455-4caa-9ab77d37e22181e3.filesusr.com/ugd/417f51_002e0e562bd04458b040e24238550 cd8.pdf
21. Використання Kahoot у навчально-виховному процесі. URL: <https://bit.ly/3Vmanig>.
22. Візуалізація на уроках зарубіжної літератури: як зробити урок літератури незабутнім : збірник дидактичного матеріалу для зарубіжної літератури / за заг. ред. Н.В. Химери. Харків, 2022. 89 с.
23. Візуалізація навчального матеріалу на уроках зарубіжної літератури: посібник дидактичного матеріалу для зарубіжної літератури / за заг. ред. Н.В. Химери. Біла Церква, 2021. 70 с.
24. Вороніна Г.Л. Трикутник партнерства: педагоги – батьки – діти. Харків : ВГ Основа, 2007. 302с.
25. Воронова С.В. Коуч-технологія для директора школи. *Управління школою*. 2018. № 31–33, С. 80–94.
26. Вукіна Н.В., Дементієвська Н.П., Сущенко І.М. Критичне мислення: як цьому навчати: наук.-метод. посібник / за наук. ред. О.І. Пометун. Харків, 2007. 190 с.
27. Галузяк В.М. Рефлексія у структурі особистісно-професійної зрілості вчителя. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2008. № 4, С. 17–25.
28. Глузман О.В. Базові компетентності: сутність та значення в життєвому успіху особистості. *Педагогіка і психологія : Вісник НАПН України*. 2009. № 2 (63), С. 51–60.
29. Головань М.С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду. *Вища освіта України*. 2008. № 3, С. 23–30.
30. Гондарева Г.В. Концепція розвитку емоційного інтелекту старшокласників у навчально-виховному процесі. *Таврійський вісник освіти*. 2013. № 2, С. 260–264.
31. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Харків : Віват. 2022. 512 с.
32. Грицак Я., Комаров О. Шлях становлення української ідентичності. 2021. URL: <https://bit.ly/3ERW4L5>.
33. Гусак В.М. Нові ролі педагога у контексті реформ сучасної української школи. *Педагогіка партнерства як основа розвитку суб'єктів освітньої діяльності в умовах НУШ: матеріали наук.-практ. конференції*. URL: <http://conf.zippo.net.ua/?p=79>.
34. Державний стандарт базової загальної освіти : Постанова КМУ від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>.

35. Деякі питання організації та проведення супервізії : Наказ МОН від 18.10.2019 №1313. URL: <https://bit.ly/3Vm9jeg> .
36. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник. 3-тє вид., випр. Київ : Академвидав, 2015. 304 с.
37. Дії населення в умовах надзвичайних, несприятливих побутових та нестандартних ситуацій: практичний посібник / М.А. Скидан та ін.; за заг. ред. М.А. Скидана. Київ : Атіка, 2007. 92 с.
38. Дубицький А.Є., Семенов І.О., Чепкий Л.П. Медицина катастроф. Київ : Здоров'я, 1993. 462 с.
39. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / авт.-уклад. Н.П. Наволокова. Харків : Основа, 2009. 176 с.
40. Євтух М.Б., Пінковська Е.А., Черкашина Т.В. Методики особистісно-професійного самовдосконалення суб'єкта педагогічної діяльності на засадах самопізнання : навч.-метод. посіб. для педагогічних працівників. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю.А., 2015. 400 с.
41. Євтух М.Б., Черкашина Т.В. Педагогічна система самопізнання і особистісно-професійного самовдосконалення : підручник. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю.А., 2017. 348 с.
42. Єгорова Є.В. Структура професійної ідентичності особистості: експериментальне дослідження. *Наукові записки Інституту психології імені Г.С. Костюка АПН України*. 2006. № 30, С. 350–360. URL: <https://rucont.ru/efd/518381>.
43. Зарубіжна література. 10 клас. Книга для вчителя : навч. посіб. / за заг. ред. Н.В. Химери. Біла Церква, 2018. 274 с.
44. Зарубіжна література. 11 клас. Книга для вчителя : навч. посіб. / за заг. ред. Н.В. Химери. Біла Церква, 2019. 282 с.
45. Зарубіжна література. 5 клас : навчальна програма для закладів загальної середньої освіти на основі модельної навчальної програми «Зарубіжна література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти / О.М. Ніколенко та ін.; уклад.: Н.В. Химера, О.Г. Гриценко, Л.А. Фартух. Біла Церква, 2023. 51 с.
46. Зарубіжна література. 6 клас : навчальна програма для закладів загальної середньої освіти на основі модельної навчальної програми «Зарубіжна література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти / О.М. Ніколенко та ін.; уклад.: Н.В. Химера, О.Г. Гриценко, Л.А. Фартух. Біла Церква, 2023. 32 с.
47. Зарубіжна література. 6 клас. Книга для вчителя : навч. посіб. / за заг. ред. Н.В. Химери. Біла Церква, 2023. 229 с.
48. Зарубіжна література. 6 клас. Книга для вчителя : навч. посіб. / за заг. ред. Н.В. Химери. Біла Церква, 2023. 229 с.
49. Зарубіжна література. Зошит практичних робіт для учня / учениці 5 класу для закладів загальної середньої освіти / за заг. ред. Н.В. Химери. Біла Церква, 2023. 68 с.
50. Зарубіжна література. Зошит практичних робіт для учня/учениці 6 класу для закладів загальної середньої освіти / за заг. ред. Н.В. Химери. Біла Церква, 2023. 61 с.
51. Зеленська Л.Д. Мовно-комунікативна компетентність учителя-коуча, ментора, тьютора, фасилітатора (на прикладі програми «Освітологія»). *Молодь і ринок*. 2021. № 9(195), С. 16–20.
52. Зеленська Л.Д. Модерація як форма реалізації супервізії в НУШ. Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 31 березня – 2 квітня 2021 р.). У 2 томах. / Харк. нац. пед. ун-т імені Г.С. Сковороди. 2021. Т. 2, С. 95–98.
53. Ілліна О.В. Проблема вмінь, необхідних для організаторської діяльності вчителя, в історії педагогічної думки. *Вісник Житомирського державного педагогічного університету*. 2018. № 24, С. 63–66.
54. Інклюзивна освіта: навч. посіб. / М. Порошенко та ін. Київ: ТОВ Агентство Україна, 2019. 300 с.
55. Інклюзивне навчання в закладах загальної середньої освіти: керівництво для тренерів:

навч.-метод. посібник. Київ, 2018. 174 с.

56. Календар морально-патріотичних цінностей сучасного школяра: наук.-метод. посіб. / авт.-уклад.: Н.М. Степанова, В.С. Кудін. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю.А., 2020. 152 с.

57. Книш І.В. Кліпове мислення як норма та прояв геніальності. Нові виміри духовності на початку ХХІ століття : матеріали VI Міжнародної on-line конференції (24-25 травня 2018 року, Сумський державний університет) / за ред. проф. І.П. Мозгового. 2018. С. 484–9.

58. Кобинець Я. Підходи Нової української школи, або Шлях до дитячого серця. URL: <https://bit.ly/3Fjy05x> (дата звернення: 30.11.2022).

59. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2013, № 34-35, 458 с.

60. Козира В.М. Технологія розвитку критичного мислення у навчальному процесі: навч.-метод. посібник для вчителів. Тернопіль : ТОКІППО, 2017. 60 с.

61. Коноваленко Ю. Тьютори, Едвайсери, Коучі, Фасилітатори, Ментори, Наставники – розбираємось хто це. 2017. URL: <https://bit.ly/3UjIRjX>.

62. Конституція України. Основний закон. Київ, 1996. URL: <https://bit.ly/3Wl5vu3>.

63. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : Розпорядження КМУ від 14.12.2016 № 988-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-p>.

64. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа». URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258

65. Коротун О. Методологічні засади змішаного навчання в умовах вищої освіти. *Інформаційні технології в освіті*. 2016. № 3 (28), С. 117–129.

66. Костюк А.В. Емоційний інтелект та шляхи його розвитку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. № 2, С. 85–89.

67. Коханова О. Психологія партнерської взаємодії в освіті: навч.-метод. посібник. Київ : Вид-во ПП Щербатих О.В., 2011. 104 с.

68. Кочан І.М. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 423 с.

69. Кочкурова О.В. Динаміка професійної ідентичності майбутніх учителів у процесі професійної підготовки. *Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 12*. 2019. Вип. 25 (49). С. 200–205.

70. Кремень В.Г. Світ знання : людина, наука, освіта. Київ : Знання України, 2016. 87 с.

71. Кугуєнко Н.Ф. Активні та інтерактивні методи навчання як фактор забезпечення педагогіки успіху. *Джерело педагогічної майстерності*. 2008. № 2, С. 32–37.

72. Куля О.М. Патріотичне виховання школярів на традиціях українського народу. Виховна робота в школі. 2017. №2, С. 9-11.

73. Ломакович С.В., Панченков О.А., Терещенко В.М. Участь у проєкті PISA як потенційна можливість побачити вітчизняну освіту без «прикрас». *Вісник*. 2015. № 11–12. С. 19–23. URL: <http://surl.li/edkle>.

74. Лук'янова Л.Б. Освіта дорослих: теоретичні і методологічні засади : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2012. 272 с.

75. Любчак Н.М. Проєктні технології: сутність та особливості використання у навчальному процесі. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Педагогічні науки*. 2014. Вип. 122, С. 144–150.

76. Макаренко В.М., Туманцова О.О. Як опанувати технологію формування критичного мислення. Харків : Основа, 2008. 320 с.

77. Максименко С.Д. Рефлексія – шлях до продуктивного самовизначення. *Психолог*. 2005. № 1, С. 19–22.

78. Манько В.А. Проблемне навчання як актуальна науково-педагогічна проблема. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*. 2006. Вип. 25, С. 102–106.

79. Методичні матеріали до уроків зарубіжної літератури в 5 класі : навч. посіб. / за заг. ред. Н.В. Химери. Харків : Олімп, 2022. 265 с.

80. Методичні матеріали до уроків зарубіжної літератури в 9 класі : навч. посіб. / за заг. ред. Н.В. Химери. Біла Церква : Олімп, 2017. 263 с.

81. Методичні матеріали до уроків зарубіжної літератури у 8 класі : навч. посіб. / за заг. ред. Н.В. Химери. Біла Церква : Олімп, 2016. 234 с.
82. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в школах у 2022/2023 навчальному році / М-во освіти і науки України. Київ, 2022. URL: <https://bit.ly/3VVlO0D>.
83. Мірошник О.Г. Професійно-педагогічна рефлексія у вимірах основних сфер професійної активності вчителя. *Психологія і особистість*. 2015. №1 (7), С. 162–173.
84. Модельні навчальні програми. URL: <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy/>.
85. Моргун В.Ф. Емоційний інтелект у багатовимірній структурі особистості. *Постметодика*. 2010. № (6) 97, С. 2–15.
86. Москаль Ю. Ідентифікація й ідентичність у суспільному форматі теоретичного аналізу. *Психологія і суспільство*. 2016. № 1, С. 961–12.
87. Навчаємо мислити критично: посіб. для вчителів / авт.-уклад. О. І. Пометун, І. М. Сущенко. Дніпро : ЛІРА, 2016. 144 с.
88. Навчальна кінезіологія: проста гімнастика для мозку. URL: <https://bit.ly/3XKqdVt>.
89. Нова українська школа: poradnik для вчителя / за заг. ред. Н.М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2019. 208 с.
90. Овчаренко О.П., Лазар А.П., Матюшко Р.П. Основи радіаційної медицини: навч. посіб. Одеса : ОДМУ, 2002. 208 с.
91. Онопрієнко О.В. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів: сутність і методика здійснення. *Український педагогічний журнал*. 2016. № 4, С.36 – 42.
92. Опис цифрової компетентності педагогічних працівників / Н. Морзе та ін. Ел.фахове видання *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 1-53. Київ, 27-28.09.2019. URL: <https://bit.ly/3ineA6B>.
93. Організація і надання першої медичної допомоги населенню в надзвичайних ситуаціях : навч. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. II-IV рівня акредитації / В.С. Тарасюк та ін.; ред. В.С. Тарасюк. Вінниця : Нова Книга, 2007. 144 с.
94. Основи безпеки життєдіяльності в умовах бойових дій : методичні рекомендації для позашкілля / М-во освіти і науки України. Київ, 2022. URL : <https://bit.ly/3VVlO0D>.
95. Основи критичного мислення: метод. посіб. для вчителів / авт.-уклад.: О.І. Пометун, І.М. Сущенко. Дніпро: ЛІРА, 2016. 156 с.
96. Палько Т.В. Психологічна програма розвитку рефлексії вчителів в умовах післядипломної педагогічної освіти. *Актуальні проблеми психології*. 2014. Т. 1. Вип. 41, С. 163–168.
97. Паспорт художнього твору та творчого життєпису митця – один із прийомів організації навчальної діяльності учнів на сучасному уроці літератури: посібник дидактичного матеріалу для української та зарубіжної літератури в 10 класі / за заг. ред. Н.В. Химери. Біла Церква, 2020. 68 с.
98. Пахльовська О. Українські шістдесятники: філософія бунту. *Сучасність*. 2000. № 4, С. 11-14.
99. Петрушкевич О. Ненасильницьке спілкування у школі – міф чи реальність? URL: <https://bit.ly/3EWB2eB>.
100. Пітерсон Д. 12 правил життя. Як перемогти хаос / пер. з англ. Д. Кожедуба. 3-тє вид. Київ : Наш формат, 2021. 384 с.
101. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання: посібник для вчителя. Київ, 2014. 280 с.
102. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: метод. посібник. Київ : АПН, 2002. 136 с.
103. Пометун О.І. Нова українська школа: розвиток критичного мислення учнів початкової школи : навч.-метод. посіб. Київ : Освіта, 2020. 192 с.
104. Пометун О.І. Урок, що розвиває критичне мислення. 70 методів в одній книзі: навч.-метод. посібник. Київ, 2020. 104 с.
105. Про Державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій : Постанова КМУ від 26.01.2015 р. № 18.

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/18-2015-%D0%BF#Text>.

106. Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, Наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641 : Наказ МОН від 06.06.2022 № 527 (із змінами, внесеними згідно з Наказом МОН від 23.06.2022 №586). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>.

107. Про деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : Постанова КМУ від 21.08.2019 № 800 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ від 27.12.2019 №1133). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>.

108. Про забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення : Закон України від 24.02.1994 р. № 4004-XII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1994, № 27, ст.218. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text>.

109. Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту : Постанова КМУ від 09.01.2014 №11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF#Text>.

110. Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту : Постанова КМУ від 27.09.2017 №733. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/733-2017-%D0%BF#Text>.

111. Про об'єкти підвищеної небезпеки : Закон України від 18.01.2001 р. № 2245-III. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2001, № 15, ст. 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-14#Text>.

112. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. *Голос України*. 2017. 27 верес. (№ 178-179). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

113. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2020, № 31, ст. 226. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.

114. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 05.12.2015 № 389-VIII-XII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2015, № 28, ст. 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

115. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» : Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 р. № 2736-20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>.

116. Пучков І. Використання змішаного навчання при підготовці вчителів початкових класів. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Педагогічні науки*. 2017. № 1 (13), С. 260–264.

117. Рашевська Н. Змішане навчання як психолого-педагогічна проблема. *Вісник Черкаського університету. Педагогічні науки*. 2010. Вип. 191. Ч. IV, С. 89–96.

118. Реалізація змістових ліній на уроках зарубіжної літератури в умовах впровадження НУШ : збірник дидактичних матеріалів для уроків зарубіжної літератури / за заг. ред. Н. Химери. Біла Церква, 2020. 69 с.

119. Реалізація наскрізних змістових ліній у процесі вивчення української та зарубіжної літератури : збірник дидактичних матеріалів для уроків літератури / за заг. ред. Н. Химери. Харків, 2022. 69 с.

120. Резван О.О. Шляхи вдосконалення професійної рефлексії вчителів проєктних класів «Інтелект України». *Рідна школа*. 2016. №4, С. 65–69.

121. Робінсон К. Школа майбутнього. Революція у вашій школі, що назавжди змінить освіту. / пер. з англ. Г. Лелів. Львів : Літопис, 2016. 258 с.

122. Розробки уроків позакласного читання: українська література, зарубіжна література (за новими модельними навчальними програмами): збірник проєктів уроків / за заг. ред. Н. Химери. Харків, 2022. 119 с.

123. Сак Т. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми

- потребами в інклюзивному класі: навчальний курс та науково-методичний посібник. Київ : СПД-ФО Парашин І., 2011. 101с. URL: <https://cutt.ly/lnUhQDL>.
124. Самопізнання і самовдосконалення в схемах, формулах, таблицях: навч.-метод. посіб. / укладач А.В. Аносова; за заг. ред. Е.А. Пінковської, Т.В. Черкашиної. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю.А., 2018. 152 с.
125. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти : Наказ МОЗ України від 25.09.2020 №2205, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10.11.2020 за №1111/35394. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text>.
126. Сенчина Н.Г. Формування педагогічної рефлексії учителів гуманітарних спеціальностей у післядипломній освіті : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.04. Одеса, 2019. 22 с.
127. Скиба М. Цінності в школі – від глухої оборони до навігації в незвіданому. Нова українська школа. URL: <https://bit.ly/3UrXXnA>.
128. Смагіна Т.М. Зміщення акцентів з hard skills на soft skills в підвищенні професійної компетентності педагогів у системі післядипломної освіти. *Розвиток професійної компетентності педагогів у системі післядипломної педагогічної освіти регіону: збірник матеріалів конференції*. Житомир. 2017. С. 21–29.
129. Ставкова С. До питання вивчення та використання супервізії як соціальної технології. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2016. № 3, С. 178–190.
130. Стельмахович М.Г. Українська народна педагогіка. Київ: ІЗМН, 1997. 232 с.
131. Степаненко О.О. Обґрунтування поняття «тьютор» у освітньо-дослідницькому просторі. *Педагогічні науки*. 2018. С. 198–204.
132. Стіл Дж., Мередіт К., Темпл Ч. Методична система «Розвиток критичного мислення у навчанні різних предметів»: підготовлено для проєкту «Читання та письмо для розвитку критичного мислення» / Науково-методичний центр розвитку критичного та образного мислення «Інтелект». Київ : Міленіум, 2001. 104 с.
133. Стрельников В.Ю. Роль емоційного інтелекту у забезпеченні здоров'я людини. *Постметодика*. 2010. № (6) 97, С. 15–21.
134. Супервізія: професійна підтримка і професійний розвиток педагогів : poradnik для супервізорів (наставників). USAID, 2018. 60 с.
135. Сучасний урок літератури – формат креативних ідей для вчителя та учня: збірник сучасного дидактичного матеріалу для вчителів української та зарубіжної літератур / за заг. ред. Н. Химери. Біла Церква, 2020. 77 с.
136. Теорія та практика змішаного навчання : монографія / В. Кухаренко та ін.; за ред. В. Кухаренка. Харків : Міськдрук, 2016. 284 с.
137. Технології професійного розвитку педагогів: навч.-метод. посіб. / упоряд. Т.М. Сорочан, М.І. Скрипник. Київ, 2016. 231 с. URL: <https://bit.ly/3j19Fso>.
138. Технології розвитку критичного мислення учнів / Кроуфорд А. та ін.; за ред. О.І. Пометун. Київ : Плеяди, 2006. 220 с.
139. Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності: Наказ МОН України від 10.12.2021 №1340. URL: <https://bit.ly/3XRhd0W>.
140. Типове положення про проведення супервізії впровадження Концепції «Нова українська школа» / уклад.: Н.І. Клокар, О.В. Нікулочкіна. Київ, 2018. 6 с.
141. Типові освітні програми. URL: <https://bit.ly/3EW5dlM>.
142. Українська література. 6 клас : навчальна програма для закладів загальної середньої освіти на основі модельної навчальної програми «Українська література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти / уклад.: Н.В. Химера, О.А. Боярчук, І.М. Почерніна. Біла Церква, 2023. 32 с.
143. Українська література. 6 клас. Книга для вчителя : навч. посіб. / за заг. ред. Н.В. Химери. Біла Церква, 2023. 295 с.
144. Українська мова. 6 клас : навчальна програма для закладів загальної середньої освіти на основі модельної навчальної програми «Українська мова. 5–6 класи» для закладів

- загальної середньої освіти / О. В. Заболотний та ін.; уклад.: Н.В. Химера, О.А. Боярчук, Т.Б. Черненко. Біла Церква, 2023. 80 с.
145. Українська мова. 6 клас. I частина. Книга для вчителя : навч. посіб. / за заг. ред. Н.В. Химери. Біла Церква, 2023. 185 с.
146. Українська мова. 6 клас. II частина. Книга для вчителя : навч. посіб. / за заг. ред. Н.В. Химери. Біла Церква, 2023. 238 с.
147. Фасоля А. Читацька компетентність: що формуємо, що і як перевіряємо й оцінюємо. *Дивослово*. 2017. № 9, С. 8–15.
148. Фісун О.В. Педагогічна фасилітація як багатозначний феномен : збірник наук. праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*. 2010. Вип. 34, С.133–139.
149. Формування полікультурної компетенції: практичні вправи із зарубіжної літератури для учнів 5-11 класів : збірник сучасного дидактичного матеріалу для уроків зарубіжної літератури / за заг. ред. Н. Химери. Біла Церква, 2021. 71 с.
150. Химера Н.В. Інноваційний інструментарій учителя-філолога: робочий зошит для вчителів ЗЗСО. Біла Церква: КНЗ КОР «КОІПОПК», 2021. 85 с.
151. Цуркан Т.Г., Красій Н.Б. Шлях до успіху особистості – через проблемне навчання. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2015. № 10 (54), С. 313–318.
152. Чепіль М.М., Дудник Н.З. Педагогічні технології: навч. посіб. Київ : Академвидання, 2012. 224 с.
153. Черкашина Т.В. Сучасні педагогічні практики: педагогічна система самопізнання і особистісно-професійного самовдосконалення: навч.-метод. посіб. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю.А., 2019. 162 с.
154. Швець Т. Тьюторські компетенції, або Чому не кожен вчитель може стати тьютором. 2018. URL: <https://bit.ly/3irvxgm>.
155. Шлейхер А. Найкращий клас у світі: як створити освітню систему 21-го століття / пер. з англ. Г. Лелів. Львів : Літопис, 2018. 296 с.
156. Шуневич О.М. Фасилітативний підхід як умова трансформаційного навчання вчителів у післядипломній освіті. *Суспільні дисципліни як засіб формування цивілізаційної компетентності здобувачів освіти: матеріали I Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції*. Рівне. 2018. С. 219–224.